

COLLECTION OF RESEARCH PAPERS

of the 8th International Research and Practical Conference

**CHEMICAL TECHNOLOGY:
SCIENCE, ECONOMY AND PRODUCTION**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

VIII Міжнародної науково-практичної конференції

**ХІМІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ:
НАУКА, ЕКОНОМІКА ТА ВИРОБНИЦТВО**

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

Фармак

ISSN 2786-4898

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Шосткинський інститут Сумського державного університету
Центральний науково-дослідний інститут
озброєння та військової техніки збройних сил України
Публічне акціонерне товариство «Фармак»
Управління освіти Шосткинської міської ради
Виконавчий комітет Шосткинської міської ради

COLLECTION OF RESEARCH PAPERS

of the 8th International Research and Practical Conference

CHEMICAL TECHNOLOGY: SCIENCE, ECONOMY AND PRODUCTION

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

VIII Міжнародної науково-практичної конференції
**ХІМІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ:
НАУКА, ЕКОНОМІКА ТА ВИРОБНИЦТВО**

(м. Шостка, 27-29 листопада 2024 року)

Суми

Сумський Державний Університет

2024

УДК 66.01

Редакційна колегія:

Головний редактор Закусило Р.В., доцент кафедри хімічної технології високомолекулярних сполук, к.т.н., доцент.

Заступник головного редактора Павленко О.В., завідувач кафедри хімічної технології високомолекулярних сполук, к.т.н.

Відповідальний секретар Скуба Ю.Г. фахівець кафедри економіки та управління Шосткинського інституту Сумського державного університету.

Члени редакційної колегії:

Кравець В.Г. – професор кафедри хімічної технології високомолекулярних сполук, д.т.н., професор;

Худолей Г.М. – завідувач кафедри системотехніки і інформаційних технологій, к.т.н;

Тур О.М. – доцент кафедри економіки та управління, к.е.н.;

Тимофіїв С.В. – ст. викладач кафедри хімічної технології високомолекулярних сполук, к.х.н.;

Пригара І.О. – ст. викладач кафедри економіки та управління, к.е.н.

Збірник наукових праць VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Хімічна технологія: наука, економіка та виробництво», м. Шостка, 27 - 29 листопада 2024 року. – Суми : Сумський державний університет, 2024. – 242 с.

ISSN 2786-4898.

Збірник містить наукові праці учасників VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Хімічна технологія: наука, економіка та виробництво», що складаються з узагальнених матеріалів науково-дослідних робіт науковців різних галузей виробництв та наукових закладів України.

У збірнику висвітлюються актуальні питання спеціальної хімічної технології і виробництва боєприпасів, утилізації відходів виробництв різних галузей, енергозбереження, моделювання технологічних процесів, соціально-економічні аспекти виробництва та природокористування в умовах війни.

Збірник корисний робітникам хімічної промисловості, науковим співробітникам, аспірантам і студентам спеціальностей хіміко-технологічного та соціально-економічного профілів, фахівцям інформаційних технологій виробництва.

Наукові праці учасників конференції подаються в авторській редакції.

© Шосткинський інститут
Сумського державного університету, 2024
© Сумський державний університет, 2024

ПЕРСПЕКТИВИ КРАХУ РОСІЙСЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Т.С. Лук'яненко¹, Р.В. Закусило²

¹ ВСП «Глухівський агротехнічний фаховий коледж Сумського НАУ»
tatluk08@ukr.net

² Шосткинський інститут Сумського державного університету

Вступ. Як відомо, головним рушієм будь-якої війни однієї країни проти іншої є економіка. Черговим підтвердженням цього стала й теперішня агресивна війна Росії проти України, що триває вже третій рік.

Цілком очевидно, що матеріальні зиски від війни в Україні формують головну мотивацію для можновладців у Кремлі щодо підтримання високої напруженості бойових дій, штовхають Росію на завоювання нових територіальних здобутків в Україні, не рахуючись ні з людськими жертвами, ні з матеріальними втратами, ні з міжнародним іміджем.

Брехлива державна пропаганда Росії подає захоплення чужих територій як «боротьбу за справедливість», що сьогодні цілком задовольняє внутрішнього споживача в Росії, задурманеного ідеями величності та зверхності.

Для міжнародних урядів у Кремля існують інші засоби досягнення власних цілей: шантаж застосуванням ядерної зброї, підкуп керівників і урядів у країнах, що становлять інтерес для Росії, підтримка терористичних режимів, створення нових альянсів і зон нестабільності за участі країн і лідерів, визнаних міжнародними злочинцями, здійснення диверсій і терористичних актів у країнах Заходу під прапором третіх країн задля руйнації стабільності і встановлених норм існування, заснованих на правилах.

Сценарій та інструменти зовнішнього впливу Росії з метою створення міжнародного хаосу задля досягнення своїх загарбницьких цілей широкий і випробуваний десятиліттями ще від часів більшовистської Росії та Радянського Союзу. Він постійно розвивається, доповнюється та оновлюється. Одним з полігонів для впровадження російських теорій сучасної війни стала Україна.

Метою цієї війни для Путіна і його посібників стало знищення українського народу та захоплення територій. На її обґрунтування та інформаційне супроводження загарбницьких дій Кремля спрямовані значні фінансові, матеріальні, людські та технологічні ресурси.

Оскільки будь-які ресурси мають вичерпний характер, доцільно розуміти що така згубна для країни і російського народу політика Путіна розрахована виключно на забезпечення його особистого панування.

Аналіз. Після початку повномасштабного вторгнення до України російська економіка демонструвала зростання. Однак зараз стає очевидно, що цей процес припиниться вже у 2025 році. Про це йдеться у звіті Інституту вивчення війни (ISW).

На думку аналітиків, нещодавня економічна політика Кремля свідчить про те, що економіка Росії, ймовірно, зіштовхнеться з серйозними труднощами у 2025 році. Це викликає занепокоєння у Володимира Путіна щодо економічної стабільності країни в довгостроковій перспективі.

Зокрема, Кремль нещодавно прийняв кілька заходів, спрямованих на скорочення витрат уряду на лікування поранених військових, боротьбу з інфляцією та вирішення демографічних проблем, таких як низький рівень народжуваності.

Ці кроки вказують на те, що економіка Росії не така стійка до західних санкцій, фінансових обмежень та витрат на ведення війни, як це намагається зобразити російський уряд.

Експерти відзначають, що постійна підтримка України з боку Заходу та міжнародного співтовариства на полі бою ще більше ускладнить економічні труднощі Росії. Та і сам російський диктатор Володимир Путін визнав, що санкції спричиняють проблеми економіці РФ.

Вже всім очевидно, що ціна війни для Росії постійно зростає. Звісно, Росія - це "ресурсна країна" і там всього дуже багато. Але наскільки вистачить їхнього "запасу міцності"?

Зараз економіка Росії вийшла на так зване «плато». Але водночас спостерігається поступове погіршення ситуації та збільшення токсичних місць у російській економіці. Зростає кількість "слабких місць", і їх буде ставати все більше. На найближчий період у Росії поки що є ресурси, зброя та тіла, якими можна компенсувати втрати у техніці. Але це не назавжди.

Виходячи з офіційних показників, ВВП країни-агресорки зріс на 3,6% у першому півріччі поточного року, інвестиції у основний капітал за перше півріччя зросли майже на 10%. Реальні наявні доходи громадян за перше півріччя мають зростання на 8,1%.

"Але це "анаболічне" зростання як результат роботи уряду, Центробанку РФ. І це по формальних показниках. Хоча є ознаки, що заявлені показники значно завищені. Деякі навіть рази у 2-3. Вже те, що ставку рефінансування підвищують, свідчить про те, що реальна ситуація значно гірша, ніж нам показують", - пояснює економічний експерт Ярослав Романчук.

Під "анаболічним" зростанням експерт має на увазі зростання економіки не природнім шляхом, а як у атлета на стероїдах – завдяки спеціальним "препаратам", що у випадку з економікою є шаленим грошовим потоком, пов'язаним з війною. Це впливає на всі показники, у тому числі й на доходи громадян, які на військових виплатах та держзамовленнях значно зросли.

За словами Ярослава Романчука, середня реальна місячна зарплатня в Росії зросла на 10% за перше півріччя з урахуванням інфляції. Роздрібна торгівля зросла на 8,8%, а інфляція склала лише 5% за півріччя. Держбюджет виконується також достатньо стабільно, а його дефіцит за перше півріччя становить лише близько 1,5% ВВП. Фонд національного благоустрою (ФНБ) у жовтні склав 12,8 трлн рублів, що дорівнює приблизно 138 млрд. дол.

"Ім є на чому заробляти – свою нафту вони оцінюють у 70 доларів, що впливає на статистику. Але сам російський уряд каже, що 80% ФНБ вже є неліквідними активами – цінні папери Сбербанку, Ростеху та інших держкомпаній. Вони просто роздають ці гроші держкомпаніям", - каже експерт.

Як вивести кошти з ФНБ чи іншого державного фонду на рахунки державних компаній, але так, щоб загальна оцінка фонду не зменшилася, і "глибинарії" не почали панікувати? Потрібно просто обміняти реальні гроші на цінні папери від цих же держкомпаній.

Так, цими паперами розплатитися неможливо і продати нікому, крім самої держави. Але їх вартість у загальній "корзині" фонду створюватиме враження, що у ФНБ дійсно складає 133 млрд дол, а не в рази менше.

Наступного року Росія виділяє рекордні 13,5 трильйона рублів на свій оборонний бюджет. Це має надати стимул її економіці, але такі витрати не можуть тривати вічно.

За допомогою державних грошей вони можуть підтримувати економіку на плаву, але в якийсь момент в уряді закінчатся гроші, наслідком чого стане рецесія.

Зараз однією з найбільших проблем економіки Росії є інфляція. Так, ключова ставка за останні місяці постійно зростає - у липні з 16 % вона зросла до 18%, друге підвищення відбулося у вересні – 19%, а 25 жовтня Російський Центробанк підняв ключову ставку до максимального рівня за 20 років – до 21%.

Ключова процентна ставка – найменший відсоток, за яким Центробанк Росії видає кредити комерційним банкам. Коли ця ставка зростає, кредити стають дорожчими. Це призводить до уповільнення економічного розвитку і зменшення купівельної спроможності людей, що допомагає знизити рівень інфляції.

Процентна ставка на рівні 21% є надзвичайно високою за сучасними стандартами. Вона значно перевищує рівні, що характерні для більшості країн, де відсотки зазвичай варіюються від кількох до десяти. Подібні високі ставки застосовуються за умови, коли економіка зіштовхується з сильною інфляцією або іншими серйозними фінансовими труднощами.

Водночас російська економіка страждає від валютних проблем, зокрема через обмежений доступ до долара та інші західні санкції. Це обмежує можливості РФ торгувати, особливо енергоресурсами, які становлять значну частину її загального доходу.

Тому Росія була змушена звернутися до альтернативних валют, таких як китайський юань, щоб зміцнити свій баланс і підтримувати торгівлю. Але китайський бізнес дедалі більше намагається уникнути справ з Росією через побоювання стати об'єктом вторинних західних санкцій.

На цьому тлі падає й експорт з РФ. За перше півріччя 2024 року загальний експорт РФ впав на 9% - до 138 млрд дол. Це якраз показник того, як кількість переходить у якість – багато малих проблем дають у результаті все більш помітний результат.

Експорт вугілля впав на 11,4%, а експорт металів на 15,7%. Все через те, що закупівлю вугілля вирішив диверсифікувати Китай. Через це заробіток російських вугільщиків впав до 81,1 млрд руб., що на 178 млрд менше, ніж минулого року. Їхній чистий збиток виріс до 72 млрд руб (або на 270%).

Наприклад, російський експорт до Південної Кореї скоротився на 35% - до 3,794 млрд доларів. Що, однак, теж досить багато. Справа у тому, що, через загрози вторинних санкцій, корейський уряд постійно збільшує перелік заборонених до закупівлі російських товарів. І чим більше Росія співпрацює з Кореєю Північною, тим охочіше південнокорейці вводять такі обмеження.

Паралельно, йде хвиля блокувань експортних й імпорتنих транзакцій росіян та російського бізнесу у закордонних банках. Турецький державний Ziraat повідомив про зупинку взагалі всіх транзакцій з рублем, а казахстанський Freedom Bank "призупинив" грошові перекази по системі "Золота корона". Так само вчинили банки з ОАЕ, через які проходила оплата до 20% закупівель ноутбуків для продажу в РФ.

Подібні обмеження були введені киргизстанськими та китайськими банками. Китайські банкіза блокували до 80% відсотків грошових переказів за імпортні товари, які призначалися росіянам.

Через це китайці зупинили постачання деяких важливих для Росії товарів – у першу чергу, для хімічної промисловості. Причому навіть через посередників з Саудівської Аравії, які охоче раніше працювали з росіянами. Через що у російських промисловців "почалася паніка". І це після того, як КНР почав скорочувати закупівлі російської нафти, замінюючи її на саудівську.

Якби не Індія, яка значно наростила закупівлі нафти й готова забирати ті надлишки, які не хочуть купувати китайці, то для росіян ситуація стала би ще менш приємною. Але тут інша проблема – росіяни не знають, куди потім витратити індійські рупії, адже їх ніхто крім індусів не приймає, а там просто немає такої кількості потрібних росіянам товарів.

Поставки товарів з ЄС теж впали до показників 1999 року після того, як останній банк-посередник – угорський Райффайзенбанк – теж заблокував російські транзакції, а з вересня планує взагалі вийти з російського ринку. Це все відбувається на тлі 14-го пакету антиросійських санкцій та посилення вторинних санкцій від США.

З внутрішнім споживанням в Росії теж не все добре – попри новий врожай та збільшення пропозиції, у Росії прискорюється інфляція на продукти харчування. Серед антилідерів хліб (+11%) та молоко (+10%). Загальна продуктова інфляція там у серпні досягла 10%, що є потужним показником.

І це все відбулося не за рік чи два, а лише за останні кілька місяців.

Розглянемо детальніше вплив санкцій на російську економіку.

Санкції – це інструмент захисту прав людини та демократії проти тих, хто їх зневажає або вчиняє злочини проти них.

Як відомо, санкції є дієвим механізмом стримування та обмеження здатності Росії бути економічно успішною і мати можливість і ресурси надалі продовжувати військову агресію. Вони є способом руйнування військових амбіцій агресора та демонструють єдність демократичного світу.

І так, санкції дійсно дають очікуваний результат. Але є і прогалини, над якими потрібно серйозно працювати.

Інструмент санкцій для тиску на державу-порушника міжнародного права – не новий, і світові відомі випадки, коли він доводив свою ефективність.

Наприклад, у 1976 році, коли США дізналися про таємні спроби Тайваню розробити ядерну зброю, вони призупинили експорт ядерних матеріалів до цієї країни. Зрештою, Тайвань оголосив про відмову від цих планів. Ще один показовий приклад – санкції проти Південної Африки. У 1987 році Генасамблея ООН запровадила нафтове ембарго, аби покарати режим за політику апартеїду. Цей захід підтримали 130 країн, що стало важливим кроком до повалення режиму апартеїду в цій країні.

Та повернемося до тиску на Росію. Російська Федерація кинула виклик міжнародному праву у 2014 році, окупувавши Крим та частину Донбасу. У 2022 році Москва пішла ще далі, розпочавши повномасштабне вторгнення.

Ми часто говоримо, що реакція світу на агресію-2022 була недостатньою.

Проте варто визнати: ці дії РФ викликали безпрецедентну реакцію міжнародної спільноти, і не лише через надання допомоги Україні. Ще ніколи до того Захід та світ не запроваджували такий концентрований масив санкцій проти порушника. Держави Заходу – зокрема ЄС, США, Канада, Велика Британія та інші – у стислий термін активували понад 20 тисяч санкційних обмежень, що дуже швидко зробило Росію однією з найбільш підсанкційних країн у світі.

Зараз санкції впливають на фінансову систему, енергетику, експорт та імпорту стратегічних товарів, транспорт, доступ до технологій тощо.

Утім, важливо оцінити як вплив цих санкцій, так і те, в яких аспектах необхідні доопрацювання.

РФ активно докладається до поширення думки, що санкції "не працюють", але статистика спростовує це твердження. Інше питання, чи є їхній вплив достатнім.

Отже, який результат санкцій щодо РФ?

Насправді санкційна політика завдала відчутного удару по економіці РФ. За підсумками 2023 року зовнішньоторговельний баланс Росії різко погіршився: профіцит торгового балансу впав на 63%, а профіцит поточного рахунку платіжного балансу – на 79% порівняно з 2022 роком.

Зниження припливу іноземної валюти спричинило значну девальвацію рубля, що посилює інфляційний тиск і змусило Центральний банк РФ підвищити відсоткові ставки та повторно запровадити контроль за рухом капіталу.

До початку повномасштабного військового вторгнення в Україну Росія мала 634 млрд доларів США золотовалютних резервів. Завдяки санкціям, накладеним на Центробанк РФ та Фонд національного добробуту Росії, приблизно 313 млрд доларів із цих резервів наразі заморожено, а ті, які не підпали під заморозку – активно витрачаються. З початку вторгнення Росія витратила майже 54 млрд доларів з ліквідних активів Фонду, залишивши у ньому лише золото і юань, які не можуть бути легко використані для фінансування бюджету. Це змушує Росію покладатися на збільшення випуску внутрішніх позик, що своєю чергою підвищує вартість запозичень.

Крім того, Росія втратила основний ринок природного газу в Європі.

Спроби використати газові потоки як важіль впливу не дали бажаного результату: вперше з 1999 року "Газпром" зазнав збитків. Російський енергетичний сектор зазнав значних втрат і через нафтове ембарго та цінові обмеження. З грудня 2022 року по червень 2024 року Росія втратила 78,5 млрд доларів доходів від експорту нафти.

Санкції також суттєво обмежили можливості Росії виробляти новітнє озброєння – БПЛА, танки, крилаті ракети та ремонтувати військову техніку, адже усі ці виробничі процеси були зав'язані на іноземні машини і компоненти.

Наприклад, у жовтні 2022 року АТ "Східна верф" оголосило про банкрутство через неможливість виробництва морських танкерів і ракетних кораблів через відсутність іноземних компонентів, недоступних як на російському, так і на азійському ринках.

Аналогічно дефіцит напівавтоматичної зброї змусив РФ вдатися до використання застарілих і менш надійних боєприпасів.

Фінансовий тиск відчуває також населення Росії.

Держдума Росії 10 липня 2024 року ухвалила закон, що вводить прогресивну шкалу податку для фізичних осіб починаючи з 2025 року, що свідчить про нестачу ресурсів і спробу компенсувати бюджетний дефіцит за рахунок громадян.

У поєднанні із загальним погіршенням економічної ситуації це посилює фінансове навантаження на населення, знижуючи його купівельну спроможність і рівень життя.

Але, мусимо чесно визнавати: попри наявні результати, система санкцій поступово втрачає ефективність через численні прогалини та лазівки, які російська

влада, а також її фізичні та юридичні особи активно використовують для обходу обмежень.

Однією з ключових проблем є те, що низка третіх країн не лише не приєдналися до режиму санкцій, але й продовжують допомагати Москві обходити їх.

Зокрема, деякі країни займаються реекспортом товарів до Росії, попри міжнародні заборони. Це підтверджує стрімке зростання обсягів торгівлі РФ із Китаєм, Казахстаном, Іраном, Киргизстаном і навіть з деякими державами Ради Європи.

Як наслідок, Росія зберігає доступ до іноземних компонентів, нехай і у менших обсягах.

Росія отримує навіть продукцію з країн санкційної коаліції, хоч і не напяму. Значна частина товарів подвійного призначення постачається через посередників у Китаї, Туреччині, ОАЕ, Киргизстані, Казахстані та інших державах. Як мінімум значна частина з них свідомо сприяє обходу санкцій.

Ще одним викликом є створення Росією так званого "тіньового флоту" під прапорами різних країн, що дозволяє ігнорувати встановлені граничні ціни на нафту.

За словами президента України Володимира Зеленського, Кремль заробляє на "тіньовому флоті" від \$10 млрд до \$12 млрд щомісяця.

Окремою проблемою є торгівля російськими слябами (напівфабрикатами для металопрокату), на які санкції не поширюються. Це дозволяє ЄС купувати дешевий матеріал, який сприяє демпінгу, затримує перехід на "зелену" економіку та приносить Росії близько 60 млрд доларів щорічно, що становить близько 3% її ВВП.

У червні Парламентська асамблея Ради Європи (ПАРЄ) підтримала резолюцію "Роль санкцій у протидії загарбницькій війні РФ", над якою я працювала останній рік. У ній зазначені основні досягнення та прогалини санкцій – насправді одного з небагатьох дієвих інструментів міжнародного права проти держави-порушниці.

Світовий досвід підтверджує, що санкції можуть бути дієвими. Від них точно не можна відмовлятися.

Особливо коли йдеться про санкції проти тих, хто скоює злочини проти прав людини, незаконно депортує дітей та інших наших громадян, хто вчиняє екологічні злочини та руйнує культурну спадщину, а також веде пропаганду агресії. А те, що ефективність санкцій зараз зменшується, означає, що санкційний тиск треба посилювати, а не скасовувати.

Є кілька конкретних кроків, які дозволять значно посилити ефективність санкцій проти РФ.

По-перше, це розширення експортного контролю, що дозволить обмежити доступ країни-агресора до критичних технологій і матеріалів, необхідних для розвитку його військових можливостей. Це включає як заборону на постачання іноземних товарів, так і посилення моніторингу міжнародних постачальників, аби унеможливити обхід санкцій.

По-друге, важливою є боротьба з обходом санкцій через дочірні компанії та структури, що використовуються для переведення фінансів та ресурсів між країнами. Важливо створити прозорі механізми моніторингу і забезпечити пильний контроль за фінансовими операціями, щоб мінімізувати можливості для ухилення від санкційних обмежень.

По-третє, необхідно створити реєстр осіб і компаній, що порушують санкції, щоб забезпечити кращу прозорість у міжнародній політиці санкцій. Такий реєстр

дозволить ефективно відстежувати та аналізувати, хто і як обходить санкції, та сприятиме кращій співпраці між країнами для запобігання подібним порушенням.

I, по-четверте, необхідно постійно підвищувати усвідомлення важливості санкцій громадськістю та бізнесом. Шлях до цього пролягає також через посилення корпоративної відповідальності для компаній, які допомагають РФ обходити санкції, тим самим надаючи агресорові ресурси та допомогу для продовження війни. Для цього необхідно запровадити більш жорсткі штрафи та санкції для тих компаній, які порушують міжнародні норми та продовжують вести бізнес з Росією.

Зі зростанням розуміння західними суспільствами того, чому санкції є необхідними – зростатиме і міжнародний тиск, який допоможе змусити Росію змінити свою поведінку на міжнародній арені.

Наразі в міжнародному праві є низка резолюцій, які так чи інакше згадують санкції як важливий інструмент. А резолюція ПАРЄ "Роль санкцій у протидії агресивній війні Російської Федерації проти України" (№ 2557) чітко визначає і закликає країни до:

1. Заборони на імпорт російського скрапленого природного газу та трубопровідного газу, а також на поставки з Росії у сільськогосподарську, металургійну та ядерну промисловість.

2. Введення заборони на експорт критично важливої сировини, товарів військового призначення та подвійного використання до Росії.

3. Посилення контролю за дотриманням граничної ціни на нафту, зокрема шляхом внесення до списку санкцій суден "тіньового флоту", що належать Росії та її партнерам, і заборони їм заходити в територіальні води та порти країн ЄС та інших союзників.

4. Відключення всіх російських і білоруських банків від системи SWIFT.

5. Включення до санкційного списку осіб, відповідальних за переслідування політичних в'язнів.

6. Включення до санкційного списку російських компаній, що займаються виробництвом зброї.

Також у жовтні цього року ПАРЄ ухвалила резолюцію "Пропаганда і свобода інформації в Європі", яка підкреслює важливість боротьби з російською дезінформацією. Цей документ закликає держав-членів Ради Європи накладати санкції на російських пропагандистів і російські державні ЗМІ.

Водночас резолюція визначає Російську православну церкву як інструмент російського впливу та пропаганди, що посилює необхідність міжнародних заходів для нейтралізації її впливу.

Реалізація положень цих резолюцій – це можливість зменшити вплив Росії на міжнародній арені та створити передумови для її відповідальності за агресію проти України.

Російська економіка вже пройшла пік своїх можливостей і вийшла на "плато". Далі буде або швидкий занепад, після якогось потужного форс-мажору, або поступове "загнивання" у стилі пізнього СРСР.

Розуміючи, що зараз вони на максимумі своїх потужностей, Росія поспішає захопити якомога більше українських територій. Бо чим далі, тим складніше їм буде це зробити.

За понад 1000 днів від початку повномасштабної агресії РФ проти України у нас не зменшилося прагнення справедливості, яка точно не обмежується завершенням цієї загарбницької війни.

На думку президента України Володимира Зеленського, від 2025 року економіка Росії буде падати, а невдоволення росіян буде рости. Незадоволене російське суспільство і є тією "ядерною зброєю", яка може знищити Путіна.

Експерти вважають, що військові закупівлі якийсь час утримуватимуть економіку РФ на плаву, але вічно це тривати не може.

Висновки. Виснажлива війна в Україні призводить до все нових жертв і втрат. Росії поки що вдається долати вплив економічних і технологічних санкцій Заходу. При цьому міжнародна спільнота вживає недостатніх заходів для зупинки найбільшого агресора і злочинця XXI століття. Та поступ історії невідворотний. Ті, хто вчиняв злочини в Маріуполі, Бучі та інших українських містах, а також причетні до депортації українських дітей мають понести реальну відповідальність. Росія має бути знищена у сьогоднішній формі державного існування.

Список літературних джерел

1. Вінокуров Я. Що з російською економікою?, Українська правда, 24.10.2023 р.
2. Гафтко С. Російська економіка у 2025 році почне розвалюватись – ISW, Главком, 15.11.2024 р.
3. Ігнатова І. Російська економіка виживає тільки завдяки війні з Україною – Business Insider, 29.09.2024 р.
4. Попов А. "Плато" над прірвою: який запас міцності має економіка РФ. Інформаційне агенство УНІАН, 31.08.2024
5. Роль санкцій у протидії агресивній війні Російської Федерації проти України. Резолюція ПАРС № 2557 (2024). <https://pace.coe.int/en/files/33684/html>
6. У МВФ спрогнозували різке уповільнення російської економіки. Аналітичний портал «Слово і діло», 24.10.2024 р.
7. Центробанк РФ підняв ключову ставку до максимального за 20 років рівня. Укрінформ, 25.10.2024 р.
8. <https://mfa.gov.ua/protidiya-agresiyi-rf/sankciyi-proti-rf>
<https://www.bloomberg.com/economics>